

Portugalsko: Překvapivý nástup pravice

28.července 2009 Petr Sokol

Také v druhé iberské zemi uspěla pravicová opoziční strana - v portugalském případě ta, která se paradoxně jmenuje Sociálně demokratická (PSD). Tato strana se od odchodu svého předsedy a premiéra Josého Manuela Barrosa do čela Evropské komise potácela od porážky k porážce. Stranu spalovaly zejména frakční boje, které přemohly i Barrosova nástupce v čele vlády i strany Santanu Lopese. Spásou se pro nyní už opoziční sociální demokraty ukázala volba bývalé ministryně financí Manuely Ferreira Leiteové do čela strany. Sociální demokraté sice i těsně před volbami zaostávali v preferencích za vládními levicovými socialisty premiéra Socratese, ale mocným a překvapivým finišem se stali volebním vítězem. Před pěti lety kandidovali sociální demokraté v koalici Portugalsko, do toho! společně s lidovci, kteří stojí od sociálních demokratů ještě více napravo (obě strany patří k Evropské lidové straně). Koalice tehdy získala 33 procent a devět křesel, z nichž sedm získala Sociálnědemokratická strana (PSD). Letos sociální demokraty jako vítěze voleb podpořilo při samostatné kandidatuře téměř 32 procent a to jim vyneslo osm křesel.

Jejich souputníci ve frakci EPP - lidovci navíc získali přes osm procent a samostatně obhájili svůj zisk dvou křesel. Lidová strana (PP) byla díky své dosavadní účasti v prvku Evropští demokraté ve frakci EPP-ED kandidátem na přestup do frakce Evropští konzervativci a reformisté (ECR), kterou založili nefederalistické pravicové strany, ale rozhodla se setrvat ve frakci EPP.

Socialistický propad

Jedinou stranou, která snížila svůj počet mandátů se stala Socialistická strana premiéra Socratese. V minulých evropských volbách tato strana triumfovala s čtyřiačtyřiceti procenty hlasů a dvanácti mandáty, což byla polovina všech tehdejších křesel v Evropském parlamentu. Letos se socialistům stalo to, co většině vládnoucích socialistických stran v Evropě, krize jim vzala velký počet hlas. Socialisté, kteří patří v EP ke Straně evropských socialistů, ztratili dokonce pět křesel a klesli na pět zástupců ve štrasburském sněmu. Ještě tragičtější pro ně byla bilance v počtu obdržovaných hlasů, protože je zastihl pád o osmnáct procent, který nezaznamenala v těchto volbách snad žádná jiná strana v celé EU.

Z oslabení socialistů neprofitovali jen sociální demokraté, ale i strany nalevo od vládní formace. Koalice komunistů a zelených téměř vyrovnala svých devět procent z roku 2004 a zůstala jí přes pokles portugalských mandátů v EP dosavadní dvě křesla.

Trockisté slaví

Vedle sociálních demokratů ale svůj výsledek mohli slavit zejména členové Levicového bloku (BE). Toto uskupení stojí nalevo od komunistů, i když v EP sdílí stejnou frakci GUE-NGL. Blok tvoří hlavně strany trockistického původu. Letos ve volbách do EP zazářily, když se z pěti procent zdvihly na více než deset. Takové navýšení hlasů jim přineslo dva mandáty navíc, takže ke svému historicky prvnímu z roku 2004 nyní přidaly zisk tří poslanců.

Žádná další strana již do EP nepronikla. Nejbliže byli ekologisté, ale ti získali jen 1,5 % hlasů.